NORAKSTS

Lieta Nr.A42616208
A5604-09/34

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Jelgavā, 2009.gada 4.novembrī

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese L.Apšeniece

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc *V.S.* pieteikuma par Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras direktores 2008.gada 28.aprīļa lēmuma Nr.51-11/155/2784 atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras (turpmāk – VSAA vai atbildētājs) Jēkabpils nodaļas 2007.gada 1.oktobra lēmumu Nr.26685 *V.I.* (šobrīd – *S.*) (turpmāk – pieteicēja) piešķirts slimības pabalsts no 2007.gada 6.septembra līdz 2007.gada 30.septembrim Ls 324,50 apmērā.

Ar VSAA Jēkabpils nodaļas 2007.gada 20.novembra lēmumu Nr.30435 pieteicējai piešķirts slimības pabalsts no 2007.gada 1.oktobra līdz 2007.gada 23.oktobrim Ls 297,80 apmērā.

Saskaņā ar VSAA Jēkabpils nodaļas 2008.gada 3.marta lēmumu Nr.5138 (turpmāk – sākotnējais lēmums) atcelts 2007.gada 1.oktobra lēmums Nr.26685 un 2007.gada 20.novembra lēmums Nr.30435, konstatēta slimības pabalsta pārmaksa par periodu no 2007.gada 10.septembra līdz 2007.gada 16.oktobrim Ls 591 apmērā un pieprasīts pieteicējai atmaksāt pārmaksāto slimības pabalstu Ls 519 apmērā.

Ar VSAA direktores 2008.gada 28.aprīļa lēmumu Nr.51-11/155/2784 (turpmāk – Lēmums) sākotnējais lēmums atstāts negrozīts.

Lēmumā norādīts, ka darba nespējas periodā no 2007.gada 10.septembra līdz 2007.gada 16.oktobrim pieteicēja pārkāpa ārsta noteikto mājas ambulatoro režīmu, jo strādāja citā darba vietā. Veselības inspekcijas 2007.gada 27.decembra lēmumu Nr.K-377/37-5-152; K-407/37-5-166, ar kuru pārkāpums konstatēts, pieteicēja nav pārsūdzējusi, un tas ir stājies spēkā. Arī darba nespējas lapās 2008.gada 15.februārī izdarīti ieraksti par ārstēšanās režīma pārkāpumu, neinformējot par to ārstu. Līdz ar to pieteicējai nebija tiesības saņemt slimības pabalstu par darba nespējas periodu no 2007.gada 10.septembra līdz 2007.gada 16.oktobrim.

[2] Nepiekrītot Lēmumam, 2008.gada 30.maijā pieteicēja vērsās ar pieteikumu Administratīvajā rajona tiesā. Pieteikums pamatots ar turpmāk minēto.

[2.1] Veselības inspekcijas 2007.gada 27.decembra lēmumā konstatēts, ka pieteicēja darba nespējas laikā bija noslēgusi darba un uzņēmuma līgumus ar mācību centra vadību, kur dažas stundas dienā veica izglītības programmas realizāciju bezdarbniekiem. Pirms piekrist šim darbam pieteicēja vērsās Jēkabpils darba inspekcijā un VSAA Jēkabpils nodaļā ar jautājumu, vai normatīvie akti pieļauj strādāt citur, ja pamatdarbā ir darba nespējas lapa. Abas iestādes atbildēja apstiprinoši. Arī vietējā laikrakstā „Brīvā Daugava" Darba inspekcija sniedza iedzīvotājiem apstiprinošu atbildi uz šo jautājumu.

[2.2] Slimības pabalstu nepiešķir, ja darba ņēmējs apdrošināšanas gadījumā strādā savā darba vietā. Taču darba līguma slēgšanu nevar traktēt kā ārsta noteiktā režīma pārkāpumu.

[2.3] Ārstēšanās režīma pārkāpums pieteicējas darba nespējas lapās tika atzīmēts 2008.gada februārī – pēc vairāk kā četriem mēnešiem, kad VSAA Jēkabpils nodaļa vērsās pie pieteicējas ģimenes ārstes un piespieda atzīmēt ārstēšanās režīma pārkāpumu, kaut gan ārstēšanās turpinājās līdz 2008.gada 23.oktobrim. Šāda rīcība nav likumīga, jo pabalsta izmaksu var pārtraukt par turpmāko periodu, sākot ar pārkāpuma izdarīšanas dienu.

[3] 2008.gada 24.jūlijā Administratīvajā rajona tiesā saņemts atbildētāja rakstveida paskaidrojums, kurā atbildētājs pieteikumu neatzīst, pamatojot to ar Lēmumā minētajiem argumentiem. Papildus paskaidrots, ka slimības pabalsta pārmaksa ir aprēķināta nevis tāpēc, ka pieteicēja periodā, par kuru aprēķināts un izmaksāts slimības pabalsts, ir strādājusi pie cita darba devēja, bet gan tāpēc, ka ir pārkāpts ārsta noteiktais režīms.

[4] 2009.gada 30.aprīlī Administratīvajā rajona tiesā saņemts pieteicējas papildus paskaidrojums, kurā norādīts, ka Veselības inspekcijas 2007.gada 27.decembra lēmumā minētais, ka pieteicēja darba nespējas periodā ir strādājusi citā darba vietā, kas ir ārstēšanās režīma pārkāpums, ir pretrunā ar atbildētāja paskaidrojumā norādīto, ka pārkāpums nav strādāšana pie cita darba devēja, bet gan pārkāptais ārstniecības režīms. Bez tam pieteicējai izsniegtajās darba nespējas lapās nav atzīmju par ārstēšanās režīma pārkāpumu.

[5] Pieteikumā *(lietas 3.lapa)* pieteicēja piekritusi lietas izskatīšanai rakstveida procesā.

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 114.panta pirmo daļu, tiesa lietu izskata rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[6] Tiesa konstatē šādus lietas apstākļus.

[6.1] 2007.gada 6.septembrī ģimenes ārste izsniedza pieteicējai darbnespējas lapu B Nr.142 *(lietas 29.lapa)*, kurā 2008.gada 15.februārī ģimenes ārste izdarīja atzīmi, ka laikā no 2007.gada 10.septembra līdz 2007.gada 16.oktobrim pārkāpts mājas ambulatorais režīms.

[6.2] 2007.gada 1.oktobrī ģimenes ārste izsniedza pieteicējai darbnespējas lapu B Nr.154, kas ir [6.1] turpinājums *(lietas 28.lapa)*, kurā 2008.gada 15.februārī ģimenes ārste izdarīja atzīmi, ka laikā no 2007.gada 10.septembra līdz 2007.gada 16.oktobrim pārkāpts mājas ambulatorais režīms.

[6.3] 2007.gada 1.oktobrī pieteicēja vērsās VSAA Jēkabpils nodaļā ar iesniegumu slimības pabalsta piešķiršanai *(lietas 26.lapa)*.

[6.4] 2007.gada 1.oktobrī VSAA Jēkabpils nodaļa pieņēma lēmumu Nr.26685 *(lietas 30.lapa)* piešķirt pieteicējai slimības pabalstu no 2007.gada 6.septembra līdz 2007.gada 30.septembrim Ls 324,50 apmērā.

[6.5] 2007.gada 14.novembrī pieteicēja vērsās VSAA Jēkabpils nodaļā ar iesniegumu slimības pabalsta piešķiršanai *(lietas 27.lapa)*.

[6.6] 2007.gada 20.novembrī VSAA Jēkabpils nodaļa pieņēma lēmumu Nr.30435 *(lietas 31.lapa)* piešķirt pieteicējai slimības pabalstu no 2007.gada 1.oktobra līdz 2007.gada 23.oktobrim Ls 297,80 apmērā.

[6.7] 2007.gada 27.decembrī Veselības inspekcija pieņēma lēmumu Nr.K-377/37-5-152; K-407/37-5-166 *(lietas 8.-9.lapa)* izbeigt lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā, kas ierosināta pēc Krustpils pagasta padomes priekšsēdētājas iesnieguma ar lūgumu pārbaudīt pieteicējai izsniegto darba nespējas lapu pamatotību.

[6.8] 2008.gada 29.janvārī Veselības inspekcijas Kontroles pārvalde ar vēstuli Nr.225/29/733 „Par *V.I.* darbnespēju" *(lietas 32.lapa)* paziņoja VSAA Jēkabpils nodaļai, ka pieteicēja darbnespējas periodā no 2007.gada 10.septembra līdz 2007.gada 16.oktobrim strādājusi citā darba vietā, kas ir ārstēšanās režīma pārkāpums.

[6.9] 2008.gada 3.martā VSAA Jēkabpils nodaļa pieņēma sākotnējo lēmumu *(lietas 10.-12.lapa)* atcelt [6.4] un [6.6] lēmumus, konstatēja slimības pabalsta pārmaksu par periodu no 2007.gada 10.septembra līdz 2007.gada 16.oktobrim Ls 591 apmērā un pieprasīja pieteicējai atmaksāt pārmaksāto slimības pabalstu Ls 519 apmērā.

[6.10] 2008.gada 28.aprīlī VSAA direktore pieņēma Lēmumu *(lietas 6.-7.lapa)*.

[7] Tiesa secina, ka lietā ir strīds par to, vai pieteicējai bija tiesības saņemt slimības pabalstu Ls 591 apmērā par laika periodu no 2007.gada 10.septembra līdz 2007.gada 16.oktobrim, par ko pieteicējai ir izsniegtas [6.1] un [6.2] darbnespējas lapas B.

[8] Pārbaudījusi un novērtējusi administratīvā procesa dalībnieku izvirzītos argumentus un pierādījumus lietā, pēc savas iekšējas pārliecības tiesa atzīst, ka pieteicējas prasījums nav pamatots un ir noraidāms šādu apsvērumu dēļ.

[8.1] Likuma „Par maternitātes un slimības apdrošināšanu" 1.panta 1.punkts noteic, ka apdrošināšanas gadījums ir sociālā riska gadījums, kas saistīts ar sociāli apdrošinātās personas darbspēju zudumu vai ievērojamu samazināšanos, ja tā rezultātā šī persona pilnīgi vai daļēji zaudē ienākumus, (..) turklāt saskaņā ar šā likuma normām minētie gadījumi ir atzīti par tādiem, kas rada tiesības uz valsts sociālās apdrošināšanas pabalstu. No likuma „Par maternitātes un slimības apdrošināšanu" 11.panta 1.punkta izriet, ka slimības pabalstu piešķir, ja darba ņēmējs ir zaudējis darbspējas slimības vai traumas dēļ, tādējādi neierodas darbā un zaudē algotā darbā gūstamos ienākumus. Saskaņā ar likuma „Par maternitātes un slimības apdrošināšanu" 12.pantu slimības pabalsta piešķiršanas pamats ir Ministru kabineta noteiktajā kārtībā izsniegta darba nespējas lapa, darba devēja apstiprinājums par darba ņēmēja neierašanos darbā darba nespējas periodā. (..)

No minētā tiesiskā regulējuma izriet, ka slimības pabalsta piešķiršanas mērķis ir izmaksāt pabalstu sociāli apdrošinātai personai, ja tā darbnespējas dēļ nevar ierasties darbā un kurai tādējādi netiek aprēķināti ienākumi no algota darba.

Tiesa konstatē šādus no tiesību normām izrietošus slimības pabalsta saņemšanas nosacījumus: 1) personai jābūt sociāli apdrošinātai; 2) persona nevar ierasties darbā slimības dēļ, par ko ir izsniegta darbnespējas lapa; 3) darba devējs ir apliecinājis, ka persona darbnespējas lapā norādītajā periodā nav ieradusies darbā.

[8.2] Ministru kabineta 2001.gada 3.aprīļa noteikumu Nr.152 „Darbnespējas lapu izsniegšanas kārtība" 22.1.apakšpunkts noteic, ka darba devējs vai tā pilnvarota persona aizpilda darbnespējas lapas B nodaļu „Darba devēja informācija" un norāda periodu, kurā darbinieks nav ieradies darbā sakarā ar pārejošu darbnespēju.

Likuma „Par maternitātes un slimības apdrošināšanu" 19.panta pirmā daļa noteic, ka personai, kura darba nespējas laikā bez attaisnojoša iemesla nav ievērojusi ārsta noteikto režīmu (..), pabalsta izmaksu pārtrauc, sākot ar pārkāpuma izdarīšanas dienu.

Lietā nav strīda par to, ka pieteicēja darba nespējas periodā no 2007.gada 10.septembra līdz 2007.gada 16.oktobrim bija noslēgusi darba un uzņēmuma līgumus ar mācību centra vadību un dažas stundas dienā veica izglītības programmas realizāciju bezdarbniekiem [2.1].

Līdz ar to tiesa atzīst, ka pieteicējai nav tiesību uz slimības pabalsta saņemšanu periodā no 2007.gada 10.septembra līdz 2007.gada 16.oktobrim divu iemeslu dēļ:

1) tā kā pieteicēja konkrētajā periodā bija nodarbināta pie vairākiem darba devējiem, [6.1] un [6.2] darbnespējas lapās nav ietverti visu darba devēju apliecinājumi par to, ka pieteicēja nav ieradusies darbā;

2) tā kā pieteicējas ārstējošais ārsts konstatēja noteiktā ārstēšanās režīma pārkāpumu, pabalsta izmaksa ir pārtraucama ar pārkāpuma izdarīšanas dienu, proti, 2007.gada 10.septembri. Tiesa nekonstatē, ka pieteicēja šo ģimenes ārsta konstatējumu būtu apstrīdējusi.

[8.3] Likuma „Par valsts sociālo apdrošināšanu" 3.panta otrās daļas 2.punkts noteic, ka sociālās apdrošināšanas princips paredz sociālās apdrošināšanas līdzekļu izmantošanu tikai sociālās apdrošināšanas pakalpojumiem saskaņā ar likumu.

Ņemot vērā, ka pieteicēja nav ievērojusi normatīvajos aktos noteiktos nosacījumus slimības pabalsta saņemšanai, atbildētājs pamatoti ir pieprasījis pieteicējai jau piešķirtā slimības pabalsta Ls 519 atmaksu.

[8.4] Tiesa noraida kā nepamatotu pieteicējas [2.1] argumentu, ka pirms darba piedāvājuma pieņemšanas pieteicēja saņēma iestāžu apstiprinājumu, ka normatīvie akti pieļauj strādāt citur, ja pamatdarbā ir darba nespējas lapa,.

Tiesa norāda, ka šinī situācijā nevar piemērot tiesiskās paļāvības principu, jo pieteicējas apgalvojumi nav pierādīti. Savukārt no Lēmuma un atbildētāja paskaidrojuma tiesai izriet pretējs iestādes viedoklis par situāciju.

Apstāklis, ka Darba inspekcija vietējā laikrakstā sniegusi iedzīvotājiem apstiprinošu skaidrojumu par šo jautājumu (http://www.bdaugava.lv/?kat=34&news_id=5343), tiesas ieskatā arī nevar tikt uzskatīts par attaisnojumu pieteicējas prasījumam, jo no normatīvajiem aktiem neizriet, ka pieteicējai būtu uz to tiesības. Bez tam šajā atbildē nav ietverts tiesisko seku skaidrojums, vienīgi norādīts, ka normatīvie akti pieļauj šādas situācijas pastāvēšanu.

[8.5] Pārējos procesa dalībnieku izvirzītos argumentus, pamatojoties uz procesuālās ekonomijas principu, tiesa neanalizē, jo tie nevar ietekmēt tiesas nolēmumu pēc būtības.

[9] Ņemot vērā [8] secināto, tiesa atzīst, ka Lēmums ir tiesisks un pamatots administratīvais akts.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu, 289.-291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

noraidīt *V.S.* pieteikumu par Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras direktores 2008.gada 28.aprīļa lēmuma Nr.51-11/155/2784 atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā divdesmit dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Jelgavas tiesu namā.

Tiesnese (*paraksts*) L.Apšeniece

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās rajona tiesas

tiesnese _____ L.Apšeniece
Jelgavā, 2009.gada 4.novembrī